

Projektplan för framtagande av nytt kulturmiljöprogram i Danderyds kommun

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 18 december 2017 § 124 att bifalla en motion om att uppdatera kulturmiljöhandboken för Danderyds kommun. Kulturmiljöhandboken utarbetades 1991 och har sin grund i bebyggelseinventeringar och kulturhistorisk värdering av byggnader som gjordes under framförallt 1970.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret tog under 2019-2020 på uppdrag av byggnadsnämnden fram en förstudie för ett nytt kulturmiljöprogram för Danderyds kommun.

Arbetet utfördes av KMV Forum och en intern projektgrupp har medverkat i processen. Förstudien har styrkt uppfattningen att det är viktigt att gå vidare med ett projekt och påbörja arbetet med att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram.

Byggnadsnämnden beslutade 21 oktober 2020 (§ 149) att godkänna förstudien som underlag för att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram. Enligt nämndens beslut ska tidigare gjorda utredningar om Djursholms riksintresseområde (2011–2014) användas i det fortsatta arbetet med att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram. Vidare ska den allomfattande och rikliga information om Danderyds kulturmiljöer som innehas av Danderyds kommuns samtliga hembygdsföreningar också användas, i både dialog och samråd, under processen.

Kommunfullmäktige beslutade 5 november 2020 § 127 att ge byggnadsnämnden medel på 2 miljoner kronor under 2021 för framtagning av ett nytt kulturmiljöprogram. Byggnadsnämnden har framfört att projektet kräver medel för genomförandet även under 2022 vilket kommunfullmäktige tar ställning till i budget 2022.

Förstudien

Förstudien presenterade tre förslag till hur ett nytt kulturmiljöprogram skulle kunna struktureras och vilket innehåll som behövs. De alternativ som presenterades var:

1. *Traditionellt kulturmiljöprogram:* Ett dokument i tryckt eller digital form, kan digitaliseras till viss del. Dokumentet är en slutlig produkt, och kan inte enkelt aktualiseras eller uppdateras.
2. *Modulbaserat kulturmiljöprogram:* Kulturmiljöprogrammet utgör ett eget mindre dokument i digital eller tryckt format, programmet innehåller endast en övergripande del men kan hänga ihop med andra dokument så som fristående byggnadsinventeringar, vård och underhållsplaner för grönområden/parker och fornlämningsmiljöer, styrdokument för kommunens egna fastigheter etc.
3. *Helt digital webglösning:* En helt digital produkt som enkelt kan kopplas till kommunens översiktsplan, byggnadsinventeringar med mera. En öppen webglösning möjliggör att uppdateringar och ändringar kan göras kontinuerligt. Det är samtidigt ett modernt verktyg och arbetssätt som bedöms vara nödvändigt i det digitaliseringsarbete/utveckling som pågår.

Förslag till projektplan för framtagande av nytt kulturmiljöprogram

Under den workshop som hölls med ett flertal tjänstepersoner samt i diskussioner med byggnadsnämndens beredningsutskott beslutades att det tredje alternativet var det som mest lämpades för kommunens fortsatta arbete. Ett behov av en enklare version i tryckt form finns också. Kulturmiljöhandboken är idag väldigt populär i bokform.

Innehåll

Programmet kan omfatta bland annat:

- Plankarta
- Beskrivning av kulturmiljöområden
- Beskrivning av riksintressen
- Värdefulla byggnader
- Övergripande inriktning och råd
- Bebyggelseutveckling och kulturmiljö
- Grönstruktur

Schematiskt arbetssätt

- Startmöte
- Insamling av data:
  - o Genomgång av befintligt material
  - o Upphämtning av material hos föreningar i kommunens
  - o Genomgång av relevanta litteratur rörande bebyggelse i Danderyds kommun.
- Sammanställning av samlat material. Inskick till MSBK för granskning.
- Förankring med styrgruppen

- Nya inventeringar, bland annat av de områden som inte har ingått i kulturmiljöboken.

- Omvärdering av kulturmiljöer i kommunen.
- Sammanställning av samlat material. Inskick till MSBK för granskning.
- Förankring med styrgruppen

- Framtagning av kulturmiljöområdena med riktlinjer för varje område
- Framtagning av värdefulla byggnader med riktlinjer för om- och tillbyggnad
- Framtagning av värdefulla gröna miljöer med riktlinjer för bevarande och eventuella ändringar
- Sammanställning av material, inskick till MSBK för granskning både digitalt och i tryck
- Samråd och utställning

Möten hålls kontinuerligt med MSBK och projektgruppen.

Målgrupp och användning av det nya kulturmiljöprogrammet:

Det nya kulturmiljöprogrammet har ett brett användningsområde och målgruppen består bland annat av:

- Kommunens tjänstemän: Programmet ska kunna användas för dagligt arbete i bygglovs- och detaljplanefrågor och som ett övergripande underlag i arbetet med kommunens nya översiktsplan.
- Kommunens förtroendevalda: Kunskapsunderlag för beslutsfattande i frågor som rör värdefulla kulturmiljöer i kommunen.
- Allmänheten: Tillgängliggöra kommunens historia och tydliggöra kulturmiljön som ett allmänt intresse.
- Fastighetsägare: Tydliggöra vilka lagar och regler som gäller för den värdefulla bebyggelsen. En stilhistorisk guide som inspiration vid byggande.

Arbetsprocess och förankring

Arbetet ska ske förvaltningsövergripande. En projektgrupp ska bildas med representanter från olika förvaltningar. Projektet leds av miljö- och stadsbyggnadskontoret i nära samarbete och samråd med plan- och exploateringsavdelningen, bildningsförvaltningen och tekniska kontoret. Även andra förvaltningar ska ges möjlighet att ingå i projektarbetet.

Samråd och informationsutbyte kommer även ske med externa parter, bland annat hembygdsföreningar i kommunen. Samråd ska även ske med länsstyrelsen då riksintresseområden i kommunen berörs.

Förankringen kommer ske löpande på tre nivåer:

- Politisk förankring. Sker framförallt med byggnadsnämndens beredningsutskott, som föreslås vara den politiska styrgruppen i projektet.
- Intern förankring i organisationen
- Extern förankring

Arbetet med nytt kulturmiljöprogram förankras och bedrivs under en längre period. Det är viktigt att underlaget har en hög kvalitet då det ska stå sig och kunna användas under lång tid.

Mål och avgränsningar

Det övergripande projekt målet är framtagandet av ett kulturmiljöprogram för hela kommunen som ska godkännas av byggnadsnämnden och kommunfullmäktige. Projektet ska belysa kraven i plan- och bygglagen såsom förvanskning och bevarande.

Avgränsningar

Kulturmiljöprogrammet ska omfatta hela kommunen.

Projektorganisation

Uppdragsgivare: Byggnadsnämnden har i uppdrag att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram för Danderyds kommun. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige.

Politisk styrgrupp: Byggnadsnämndens beredningsutskott (BNBU) föreslås som styrgrupp för projektet och ges löpande rapportering om projektet.

Projektet förankras med den politiska styrgruppen avseende fortsatt arbete, revideringar av projektplan, tidplan, budget och resurser samt avstämningar inför vidare politisk beredning.

Projektägare: Bygg- och miljödirektören är projektägare och har det övergripande ansvaret för projektet gentemot uppdragsgivaren.

Projektansvarig: Stadsarkitekten. Ansvarar för projektets innehåll, budgetuppföljning, tidplan samt resultat. Projektansvarig kan efter samråd med den politiska styrgruppen ta beslut om detaljerad projektplan och vid behov beslut om avvägningar i projektet. Innan beslut fattas ska förankring ske med den politiska styrgruppen. Vid oenighet ska beslut fattas av byggnadsnämnden.

Projektledare: Antikvarie på miljö- och stadsbyggnadskontoret. Ansvarar för framtagande av detaljerad projektplan och driver arbetet enligt denna och utifrån syfte och politiskt direktiv, svarar för projektets innehåll och tidplan samt kontakt med allmänheten och övriga inom projektgruppen. Ansvarar för att konsulter

rapporterar fortlöpande enligt överenskommelse i avtal. Avrapporterar projektets framdrift och lägger fram förslag till BNBU vid behov.

Projektgrupp: På grund av arbetets bredd är det viktigt att alla förvaltningar blir väl involverade i projektet. En till två representanter från de mest berörda förvaltningarna bör ingå i projektgruppen och vara aktiva i processen. Övriga förvaltningar bör informeras löpande kunna adjungeras vid behov.

Konsultstöd: framtagande av kulturmiljöprogrammet är både resurskrävande och specifik kompetens behövs som inte finns inom den interna organisationen i tillräcklig utsträckning. Därför behöver konsultstöd upphandlas. Konsulten ska tillsammans med projektledaren leverera ett förslag till kulturmiljöprogram.

Framtida förvaltning av kulturmiljöprogrammet/webben:

Projektet ska föreslå en framtida förvaltning av kulturmiljöwebben samt hur programmet ska underhållas löpande efter projektets avslut.

Budget, tidsplanering, risker

Byggnadsnämnden har i budget för 2021 fått två miljoner kronor för projektet. Motsvarande medel kommer uppskattningsvis även krävas för projektets andra år, vilket byggnadsnämnden uttryckt och kommunfullmäktige får ta ställning till i beslut om budget för byggnadsnämnden 2022.

Kontoret bedömer att arbetet med framtagning av ett nytt kulturmiljöprogram kommer att ta cirka två år.

Upphandling beräknas ske under mars-maj 2021

Startmöte bedöms ske augusti-september 2021

Slutredovisning sker hösten 2022. Projektet ska återrapporteras till kommunfullmäktige.

Framtagandet av ett kulturmiljöprogram är en tidskrävande process som kräver konsultstöd under två år samt internt på miljö- och stadsbyggnadskontoret med 30 procent av en tjänst. Det kräver också tidsinsatser från övriga förvaltningar som ingår i projektgruppen.

Utöver detta föreslås samråd en gång med kommunens invånare och slutligen en utställning innan politiskt beslut.

Projektet är avslutat när en förankrad kulturmiljöwebb har upprättats enligt förstudien, godkänts av byggnadsnämnden och uppdraget återrapporterats till kommunfullmäktige.

Risker

Miljö- och stadsbyggnadskontoret ser ett antal risker i projektet:

- Den interna förankringen i organisationen är beroende av att alla verksamhetsområden har möjlighet att delta i processen och påverka planens innehåll.
- Tidplanen kan förskjutas på grund av ytterligare utrednings- eller diskussionsbehov. Tidplan och kvalitet kan påverkas av resursbrist hos den ordinarie personalen samt övriga remissinstanser.
- Eventuellt kan fler bebyggelseinventeringar behöva göras under processens gång vilket kan påverka budgeten.
- Konsulten inte kan leverera i tid eller har tillräcklig kompetens.
- Synpunkter från politiken och allmänheten kan medföra vissa justeringar av handlingarna.
- Även förändringar i lagar och regler kan påverka under arbetets gång.